

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ СТРОКІВ У ГОСПОДАРСЬКОМУ ПРОЦЕСІ

Ресурси та засоби виробництва підприємств, установ, організацій з різних секторів та галузей економіки мають постійно використовуватися, не повинні простоювати і втрачати свої корисні властивості. Тому для переважної більшості суб'єктів господарювання пріоритет у розгляді господарського спору полягає у його швидкості.

Суб'єкт господарювання може погодитися пережити застосування до себе певних штрафних санкцій або піти на поступки своєму контрагенту – боржнику чи кредитору в обмін на більш швидкий розгляд спору та/або зняття запобіжного заходу, вжитого до подання позову. Для нього є неприйнятним затягування судового розгляду. Однак одна зі сторін зловживає процесуальними правами, штучно затягуючи строк розгляду господарського спору. Через зайву обережність або власні суб'єктивні причини судді господарських судів також можуть затягувати строки розгляду господарських спорів. У підсумку одна зі сторін зазнаватиме додаткових витрат а то й прямих збитків. Внаслідок цього добросовісний суб'єкт господарювання може у будь-який момент, сприятливий для різного роду шахраїв або професійних «рейдерів», отримати проти себе позов до господарського суду, апеляційну чи касаційну скаргу [3, с. 191].

Порядок встановлення та обчислення процесуальних строків, а також процесуальні дії вчиняються у строки, встановлені ГПК у ст. 113-119 ГПК України. Дотримання яких є обов'язком господарського суду, учасників судового процесу, будь-яких інших осіб, на яких судом покладено виконання процесуальних дій [1].

Під процесуальним строком розуміється встановлений законом або призначений судовим органом (суддею) та обчислюваний роками, місяцями або днями проміжок часу чи момент у часі, який визначається точною календарною датою чи вказівкою на подію, яка неминуче має настати, протягом якого чи до якого судовий орган (суддя) або інші учасники судового процесу вправі або зобов'язані вчинити певну процесуальну дію або сукупність таких дій [4, с. 272].

Статтею 113 Господарського процесуального кодексу України закріплено положення, що строки, в межах яких вчиняються процесуальні дії, встановлюються законом, а якщо такі строки законом не визначені, - встановлюються судом [1].

Тобто, законодавцем виділено два види строків: ті, що встановлено законом, і ті, що встановлено судом.

Перебіг процесуального строку починається з наступного дня після відповідної календарної дати або настання події, з якою пов'язано його початок. Строк, обчислюваний роками, закінчується у відповідні місяць і число останнього року строку. Якщо закінчення строку припадає на вихідний, святковий чи інший неробочий день, останнім днем строку є перший після нього робочий день.

Перебіг строку, закінчення якого пов'язане з подією, яка повинна неминуче настати, закінчується наступного дня після настання події. Останній день строку триває до 24 години, але коли в цей строк слід було вчинити процесуальну дію тільки в суді, де робочий час закінчується раніше, строк закінчується в момент закінчення цього часу. Строк не вважається пропущеним, якщо до його закінчення заява, скарга, інші документи чи матеріали або грошові кошти здані на пошту чи передані іншими відповідними засобами зв'язку [1].

Таке обчислення, на нашу думку, вимагає удосконалення. Тому важливою і своєчасною є пропозиція О.М. Борщевської. Так, можливим є внесення до ГПК України положень про обмеження у часі права відновлення пропущеного процесуального строку. Навряд чи у діяльності суб'єктів господарювання знайдуться об'єктивні причини (на відміну від життєдіяльності звичайних громадян - суб'єктів цивільного права, які можуть кілька років хворіти, знаходитися у місцях позбавлення волі, закордонних відрядженнях тощо), які виправдають дво-, три- і більше-річний пропуск процесуального строку. При цьому доцільним є запровадження внесення до законодавства виключного переліку підстав для відновлення процесуальних строків [2; 3, с. 193].

Таким чином, сучасне господарське та господарсько-процесуальне законодавство потребують свого дослідження та удосконалення. Так само удосконалення потребують теоретичні засади процесуальних строків у господарському судочинстві, адже відносно невелика кількість вчених господарників присвячує роботи проблемам господарсько-процесуального права, і зовсім невелика кількість із них – питанням правового регулювання встановлення і дотримання строків у господарському судочинстві.

Література

1. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 № 1798-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/1798-12?lang=uk>
2. Борщевська О.М. Строки у господарському судочинстві: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04 / Борщевська Олена Миколаївна. – Одеса, 2016. – 250 с.
3. Деревянко Б.В. Можливості скорочення строків у господарському процесі / Б.В. Деревянко // Донецький юридичний інститут : 55 років на теренах

освіти і науки : мат. міжнар. наук.-практ. конф. (м. Кривий Ріг, 13 травня 2016 р.). — Кривий Ріг: Донецький юридичний інститут МВС України, 2016. — С. 191-193.

4. Теліпко В.Е. Науково-практичний коментар Господарського процесуального кодексу України / за ред. Притики Ю.Д. — К.: Центр учбової літератури, 2011. — 608 с.

УДК 346.9 (477) (043.2)

Жмур Н.В., к.ю.н.,
Тичиніна А.С., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВІ ВІДНОСИНИ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Основне призначення господарсько-правових відносин у механізмі господарсько-правового регулювання полягає в індивідуалізації вимог правових норм у частині взаєморозташування суб'єктів і наділення їх правами й обов'язками. Реалізуються ці права в конкретній господарській діяльності. У господарсько-правових нормах, як і в господарсько-правових відносинах, відображаються не тільки економічні інтереси учасників, а й загальний економічний суспільний інтерес. В основі господарського відношення як фактичного економічного відношення лежить приватний інтерес щодо отримання бажаного ефекту [1, с. 71-72]. В свою чергу, О.М. Вінник надає таке визначення: господарські правовідносини - це врегульовані нормами права суспільні відносини, які виникають у сфері господарювання щодо організації та здійснення господарської діяльності, характеризуються особливим суб'єктивним складом, поєднанням організаційних і майнових елементів, значним ступенем регулювання як із боку держави, так і з боку самих суб'єктів цих правовідносин [2, с. 26-27].

Таким чином, господарське правовідношення - ідеологічне відношення, що виникає в результаті настання передбачених правовою нормою юридичних фактів і втілює публічний інтерес. Господарське правовідношення є проявом господарського відношення в правовій площині та являє собою індивідуальну модель поведінки суб'єктів господарського відношення. З огляду на все вище сказане, резюмуємо, що серед господарників немає єдиної точки зору.

Про якість господарського законодавства свідчать такі чинники, як доцільність, економічність, стабільність і ефективність. На думку групи науковців, таких як С. В. Несинова, В. С. Воронко та Т. С. Чебикіна, в Україні відсутні органи і методики, які визначали б ефективність законодавства, що повинно бути найголовнішим показником